रुपनी गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र व्यवस्थापन कार्यविधि –२०७४

रुपनी गाउँपालिका

रुपनी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

रुपनी, सप्तरी

प्रदेश नं. २, नेपाल

रुपनी गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र व्यवस्थापन कार्यविधि– २०७४

रुपनी गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको कार्यविधि

प्रस्तावनाः रुपनी गाउँपालिकाको समग्र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्याङकन, कार्य कुशलता र प्रभाकारीता ल्याउने प्रयोजनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र व्यवस्थापन कार्यविधि २०७४ तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**

(क) यस कार्यविधिको नाम "योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र व्यवस्थापन कार्यविधि-२०७४" रहेको छ।

(ख) यो कार्यविधि तुरुन्त लागु हुनेछ।

२. **परिभाषाः**

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः-

(क) "आयोजना" भन्नाले कुनै भौगोलिक क्षेत्र वा कार्यक्षेत्र वा कार्यक्षेत्रमा निश्चित अवधी र लगानी रकम तोकि निर्धारित उद्देश्य प्राप्तीका लागि तयार गरिएको व्यवस्थित क्रियाकलाप सम्झनु पर्दछ।

(ख) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरुको समुहले कुनै आयोजना निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि आफुहरु मध्येबाट निश्चित प्रक्रिया बमोजिम गठन गरेको समिति सम्झनु पर्दछ र सो समुहले लाभग्राही समुहलाई समेत जनाँउदछ।

(ग) "ऐन" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ सम्झनु पर्दछ।

(घ) "कार्यक्रम" भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तीका लागि तयार गरिएको क्षेत्रगत, बहुक्षेत्रगत आयोजनाहरुको संयोजित रुप सम्झनु पर्दछ।

(ङ) "कार्यविधि" भन्नाले योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र व्यस्थापन कार्यवीधी-२०७४ सम्झनु पर्दछ।

(च) "गैरसरकारी संस्था" भन्नाले यस कार्यविधिको प्रयोजनका लागि प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापना भएका र स्थानीय तहबाट आफ्नो कार्यक्रम स्वीकृत गराई स्थानीय तहसँग समन्वय राखि कार्य सञ्चालन गर्ने गैर नाफामुलक संस्था सम्झनु पर्दछ।

(छ) "ठुला मेशिनरी तथा उपकरण" भन्नाले वातावरणलाई अत्याधिक ह्रास पु-याउने प्रकृतिका मेशिनरी, उपकरण (बुलडोजर, एक्साभेटर आदि) र श्रममुलक प्रविधीलाई विस्थापित गर्ने खालका मेशिनरी तथा उपकरण सम्झनु पर्दछ।

(ज) "विकास साझेदार" भन्नाले नेपाल सरकारसँग भएका सम्झौता बमोजिम नगद, जिन्सी एवं प्राविधीक सहयोग उपलब्ध गराउने द्विपक्षीय दातृ निकाय, संयुक्त राष्ट्रसंघिय निकायहरु तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था सम्झनु पर्दछ।

रुपनी गाउँपालिका

(झ) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ।

(ञ) "गाउँपालिका" भन्नाले रुपनी गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।

(ट) "लक्षित समुह" भन्नाले आर्थिक रुपमा विपन्न वर्गका महिला एवं बालबालिका तथा आर्थिक र सामाजिक रुपमा पिछडिएको वर्गहरु (सबै जातजातीका विपन्न वर्गहरु, जेष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी जनजाती, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, मधेशी, मुस्लिम तथा पिछडा वर्ग) एवं नेपाल सरकारले लक्षित समुह भनि तोकेका वर्ग एवं समुदाय सम्झनु पर्दछ।

(ठ) "लैगिक लेखाजोखा परिक्षण" भन्नाले महिला र पुरष बीचको भुमिका, सम्बन्ध, स्थान, स्तर, अवसर आदिको लेखाजोखा र महिला पुरुषबीचको समानता कायम गर्नका लागि तय गरिएको कार्यक्रम र बजेटको समेत विश्लेषण गर्ने कार्यलाई समझनु पर्दछ।

(ड) "सामाजिक परिक्षण" भन्नाले योजना, नीति, कार्यक्रम, आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले आर्थिक सामाजिक विकासमा गरेको समग्र योगदानको लेखाजोखा, विश्लेषण र मुल्याङकन कार्यलाई सम्झनु पर्दछ।

(ढ) "सार्वजनिक परिक्षण" भन्नाले गाउँपालिकाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाको लक्ष्य, उद्देश्य, बजेट (आम्दानी) तथा यसबाट प्राप्त नतिजा, उपलब्धी र खर्च आदिको बारेमा सरोकारवालाहरु वीच जानकारी गराउने, लेखाजोखा गर्ने, मुल्यांङकन गर्ने कार्य सम्झनु पर्दछ।

(ण) "सार्वजनिक सुनुवाई" भन्नाले सरोकारवाला सर्वसाधारण नागरिक र स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुको बीच सार्वजनिक चासोको विषयमा सार्वजनिक स्थलमा खुला छलफल गर्ने प्रक्रिया सम्झनु पर्दछ।

(त) "सामुदायिक संस्था" भन्नाले जनचेतना सम्बन्धी तालिम अभिमुखिकरण, सिप विकास, बचत, कर्जा परिचालन, समावेशी विकास र सशक्तिकरण गर्ने उद्देश्यले निश्चित प्रक्रिया अवलम्बन गरी प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापना भएका संस्था तथा गाउँपालिकामा सूचिकृत भएका समुदायमा आधारित संस्था सम्झनु पर्दछ।

(थ) "योजना" भन्नाले समग्र विकास निर्माण सम्बन्धी तयार गरिएको आवधिक, वार्षिक विकास योजना सम्झनु पर्दछ।

(द) "सार्वजनिक खरिद ऐन" भन्नाले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ सम्झनु पर्दछ।

(ध) "प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत" भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सम्झनु पर्छ।

३. <u>उद्देश्यः</u>

(क) गाउँपालिकाबाट गरिने विकास निर्माणका कार्यक्रमहरुलाई मितव्ययी, दिगो, पारदर्शी रुपमा सम्पन्न गर्न सहयोग पु-याउने यस निर्देशिकाको उद्देश्य हुनेछ।

(ख) गाउँपालिकाले प्राप्त गर्ने सबै प्रकारका स्रोत र साधनलाई उद्देश्यमुलक, पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेहि पुर्वक खर्च गर्ने पद्दतीको निर्माणमा सहयोग पु-याउने।

(ग) आयोजना व्यवस्थापन, बजेट निकासा, निकासा र खर्च प्रकृयालाई सरलिकृत गर्दै आयोजना कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने।

(घ) आर्थिक व्यवस्थापन प्रणालीलाई अनुशासित गराउने, लेखा, लेखा परिक्षण र प्रतिबेदन प्रणालीलाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने।

(ङ) स्थानीय तहमा सुशासन कायम गर्न पारदर्शीता र उत्तरदायित्व सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रवर्द्दन गर्ने।

(च) गाउँपालिकाको अन्तर निकाय समन्वय र सेवा प्रवाहमा दक्षता अभिवृद्दि गर्ने।

४. **समपुरक कोषः**

(क) यस गाउँपालिकासँग सम्बन्धीत सरकारी, गैर सरकारी, निजी क्षेत्र, विकास साझेदार संस्थासँग भएको सम्झौता बमोजिमको साझेदारी वा लागत सहभागिता गर्न समपुरक कोषमा आवश्यक रकम छुट्याउनु पर्नेछ।

(ख) कुनै त्यस्तो साझेदारी गर्न चाहने संस्थाहरुसँग साझेदारी गर्ने वा नगर्ने अधिकार गाउँकार्यपलिकामा सुरक्षित रहने छ।

(ग) सामान्यतयाः साझेदारीमा सञ्चालन हुने आयोजनाहरु गाउँपालिकाको सभाबाट स्वीकृत गराईएका हुनु पर्नेछ।

५. **मर्मत सम्भार कोषः**

(क) गाउँपालिकाले गाउँपालिका र अन्तरगतका वडामा सञ्चालन हुने भौतिक पुर्वाधार निर्माणका योजनाहरु मर्मतका लागि आफ्नो एक मर्मत संभार कोषको स्थापना गर्नेछ ।

(ख) मर्मत संभार कोषको संचालन गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मर्मत संभार कोष कार्यबिधी बमोजिम हुनेछ।

६. **विपद व्यवस्थापन तथा राहत कोषः**

(क) गाउँसभाबाट विपद व्यवस्थापन सहयोग पु-याउन एक विपद व्यवस्थापन तथा राहत कोष स्थापना गर्नेछ।

(ख) विपद व्यवस्थापन तथा राहत कोषको संचालन गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको विपद व्यवस्थापन तथा राहत कोष कार्यविधिबमोजिम हुनेछ।

७. **आयोजना व्यवस्थापन सेवा खर्च (कन्टेन्जेन्सी) सम्बन्धी व्यवस्थाः**

गाउँपालिकाले आयोजना व्यवस्थापन सेवा खर्च (कन्टेन्जेन्सी) का लागि प्रत्येक स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रममा विनियोजित रकमको ३% रकम कट्टा गर्नेछ ।

परिच्छेद-२
योजना तर्जुमा

८. **योजना तर्जुमाः**

गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रका विषयमा स्थानीय स्तरको विकासको लागि आवधीक, वार्षिक रणनीतिका विषयमा क्षेत्रगत मध्यकालीन, दीर्घंकालीन र वार्षिक विकास योजना बनाई लागु गर्नेछ। विकासको लागि योजना बनाउँदा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रिया सँगै अनुकुल हुने गरी सुशासन, वातावरणमैत्री, बालमैत्री, जलबायु, परिवर्तन अनुकुल, विपद व्यवस्थापन, लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तर सम्बन्धीत विषयलाई ध्यान दिईनेछ।

(अ) गाउँपालिकाले योजना बनाउँदा देहायका विषयलाई प्राथमिकता दिईनेछ।

(क) आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पु-याउने।

(ख) उत्पादन मुलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने।

(ग) जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगारी बढ्ने।

(घ) स्थानीय वासिन्दाको सहभागिता जुट्ने, स्वयमसेवक परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम गर्ने।

(ङ) स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गर्ने।

(आ) गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय बुद्दिजिवी, विषय विज्ञ, अनुभवी, पेशाविद, जेष्ठ नागरिक, महिला बालबालिकाको अधिकतम सहभागिता गराईनेछ।

(इ) योजना तर्जुमा गर्दा सम्भाब्यता अध्ययनको आधारमा स्रोत साधनको पुर्वानुमान, आयोजनाको प्राथमिकिकरण, योजना कार्यान्वयन तालिका र अनुगमन मुल्याङकन योजना समेत तयार गरिनेछ।

९. **<u>समन्वयमा गर्नु पर्ने कार्यहरुः</u>**

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र सरकारी संघ संस्था, सहकारी संस्था लगायतका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थाले विकाससँग सम्बन्धित काम गर्नुपर्दा गाउँपालिकाको समन्वयमा गर्नु पर्नेछ।

१०. **<u>साझेदारी वा संयुक्त व्यवस्थापन कार्य गरिनेः</u>**

गाउँपालिका भित्रको कार्य सञ्चालन गर्दा लागत न्युनीकरण, स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग वा प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि देहायका विषयमा अन्य गाउँपालिका वा नगरपालिकासँग साझेदारी वा संयुक्त व्यवस्थापन गरिनेछ।

(क) बृहत पूर्वाधार निर्माण, ठुला मेसिन तथा औजार खरिद र व्यवस्थापन

(ख) विपद व्यवस्थापन

(ग) फोहोरमैला व्यवस्थापन

११. **<u>योजना तर्जुमा प्रक्रियाः</u>**

(क) वार्षिक योजना तर्जुमा गर्दा सहभागितामुलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अबलम्बन गरिनेछ।

(ख) क्रमागत योजनालाई सम्पन्न गर्न उच्च प्राथमिकता दिईनेछ।

(ग) योजना तर्जुमा प्रक्रिया बस्तीस्तरबाट शुरु गरिनेछ। बस्तीमा बसोबास गर्ने नागरिकहरुको संयुक्त भेलाले पहिचान गरेका वा आयोजनाको सूची तयार गरिनेछ।

(घ) बस्तीस्तरबाट प्राप्त भएका सूचीहरुलाई वडा समितिले क्षेत्रगत विभाजन गरी वडास्तरिय र पालिकास्तरिय योजनाको प्राथमिकिकरण गरि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिमा पेश गरिन्छ।

(ङ) समितिले आगामी आर्थिक वर्षमा सञ्चालन गर्नु पर्ने प्राप्त योजनाहरुको सूचीमा प्राथमिकिकरण गरी कार्यपालिकामा प्रस्ताव पेश गर्नु गर्नेछ।

(च) समितिबाट प्राप्त योजना तथा कार्यक्रमका प्रस्तावलाई कार्यपालिकाबाट पारित गरी सभाबाट पारित गरिनेछ।

(छ) श्रोत अनुमान तथा बजेट निर्धारण समितिः स्थानीय सरकार सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन २०७४ बमोजिमको श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति हुने छ।

(अ) गाउँपालिकाको अध्यक्ष - संयोजक

(आ) गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष - सदस्य

(इ) अध्यक्ष वा प्रमुखले कार्यपालिकाका सदस्यहरु मध्येबाट तोकेको महिला, दलित वा अल्पसंख्यकबाट प्रतिनिधी हुने गरी जम्मा ४ जना - सदस्य

(ई) गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत -सदस्य सचिव

यस समितिको काम कर्तव्य र अधिकार गाउँकार्यपालिका र गाउँसभाबाट पारित निर्णयका अतिरिक्त स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ६६ को उपदफा (३) बमोजिम हुनेछ।

(ज) बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम देहाय बमोजिमको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति हुनेछ।

(अ) गाउँकार्यपालिकाको उपप्रमुख -संयोजक

(आ) विषयगत क्षेत्र हेर्ने गाउँकार्यपालिकाको सदस्यहरु -सदस्य

(इ) गाउँकार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत -सदस्य

(ई) योजना महाशाखा, विभाग वा शाखा प्रमुख -सदस्य सचिव

यस समितिको काम कर्तव्य र अधिकार गाउँकार्यपालिका र गाउँसभाबाट पारित निर्णयका अतिरिक्त स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ६७ को उपदफा (२) बमोजिम हुनेछ।

(झ) योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिः स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ को ६.२.४ को अधिनमा रहि उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा निम्न ५ सदस्यीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति रहने छ।

(अ) उपध्यक्ष -संयोजक

(आ) गाउँकार्यपालिकाका सदस्यहरु मध्येबाट कम्तीमा १ महिला सहित ३ जना -सदस्य

(इ) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत वा निजले तोकेको गाउँपालिकाको कर्मचारी -सदस्य सचिव

यस कार्यविधिको १० (झ) अन्तर्गत रही योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिको काम कर्तव्य र अधिकारहरु देहाय बमोजिम रहेको छन

(अ) योजनाहरुको नियमित अनुगमन गर्ने साथै अनुगमन तथा सुपरीवेक्षणको क्रममा उपभोक्ता समितिलाई आवश्यक पर्ने सल्लाह सुझाव प्रदान गर्ने।

(आ) योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणबाट प्राप्त विवरण, प्रतिवेदन गाउँपालिकामा ७ दिन भित्र पेश गर्ने।

(इ) उपभोक्ता समितिको अन्तिम अनुगमन प्रतिवेदनमा कार्य प्रगति हेरी भुक्तानी दिन सक्ने /नसक्ने विषयमा उल्लेख गर्नु पर्ने।

(ई) प्रत्येक वडामा वडा समितिले अनुगमन तथा सहजीकरण गर्ने।

योजना तर्जुमाको समय तालिका

क्र.सं.	कार्य विवरण	समय	कैफियत
१	श्रोत अनुमान र कुल बजेट सीमा निर्धारण	फागुन मसान्त	
२	संघ तथा प्रदेशबाट वित्तीय हस्तान्तरणको खाका एवं बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा मार्गदर्शन प्राप्त गर्ने	चैत्र १०	
३	बजेट सीमा तथा मार्ग दर्शन वितरण	चैत्र १५	
४	वस्ती-टोल स्तरबाट योजना छनौट	चैत्र १५	

५	वडा स्तरीय योजना प्राथमिकिकरण	चैत्र २५	
६	तर्जुमा समितिबाट बजेट तथा कार्यक्रम कार्यपालिकामा पेश	चैत्र ३०	
७	गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरी सभामा पेश गर्ने	असार १०	
८	गाउँसभाको बैठकबाट बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत	असार मसान्त	

परिच्छेद—३
कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन एवं व्यवस्थापन

१२. कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन एवं व्यवस्थापनः

(क) कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र खर्च गर्ने अख्तियारी उल्लिखित मार्गदर्शन तथा शर्तहरु समेतको पालना गरी खर्च गर्नुपर्नेछ।

(ख) सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ बमोजिम वार्षिक खरिद योजना बनाई कार्यालयमा ल्याएको हुनुपर्नेछ।

(ग) स्थानीय तहबाट कार्यक्रम वा आयोजना स्वीकृत भएपछि उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने कार्यक्रम वा आयोजनाको हकमा बढीमा १५ दिन भित्र उपभोक्ता समिति गठन गरी सम्झौताको लागि सम्पर्क राख्न सम्बन्धित वडा मार्फत लाभग्राही समुहलाई जानकारी दिनुपर्नेछ।

(घ) गाउँपालिकाले छनौट गरिएको योजनाको चैत्र मसान्त सम्म सम्झौता हुन नसकेमा उक्त योजना रद्द गरी अन्य योजना सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(ङ) वार्षिक कार्ययोजना तथा खरिद योजना अनुसार समयमै कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयनका लागि आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक भित्रै लगत अनुमान, डिजाईन तयार गरी विनियोजन बजेटको अधिनमा रही ठेक्कापट्टा मार्फत कार्य गराउनु पर्ने भएमा बोलपत्र सम्बन्धी सम्पुर्ण प्रक्रियाहरु पुरा गरिसक्नु पर्नेछ।

(च) कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गर्दा पेश्की दिने कार्यलाई निरुत्साहित गरी कामको आधारमा भुक्तानी दिने प्रणाली अवलम्बन गर्दै पेश्कीशुन्य अभियानको सुरुवात गर्नुपर्दछ। तर स्वीकृत खरिद योजना बमोजिम आयोजना सञ्चालनका लागी पेश्की दिन बाधा पर्ने छैन।

(छ) कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गर्दा वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३, वातावतण संरक्षण नियमावली, २०५४ र सामाजिक तथा वातावरणीय सुरक्षा रुपरेखा, २०६५ बमोजिम प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (आई.इ.इ) वा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङकन (ई.आई.ए) गरेरमात्र सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(ज) कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति वा अन्य निकायले स्थानीय तहबाट प्राप्त गर्ने रकम बैङ्किङ सुविधा भएको स्थानमा बैङ्कमा खाता खोली सञ्चालन गर्नु पर्नेछ। बैङ्किङ सुविधा प्राप्त नभएको स्थानमा राष्ट्र बैंकबाट ईजाजत प्राप्त अन्य वित्तीय संस्थामा खाता खोली सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(झ) आयोजना लागत अनुमान अनुसारका खरिद गर्नुपर्ने निर्माण सामाग्रीहरु स्वीकृत खरिद योजना बमोजिम तोकिएको समय भित्रै उपभोक्ता समिति वा आयोजना कार्यान्वयन पर्ने निकाय आफैले वा यस्ता निकायहरुले अनुरोध गरेमा स्थानीय तहले खरिद व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(ञ) प्रचलित कानुन बमोजिम आयोजनाको हिसाब किताब राख्ने जिम्मेवारी कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने अख्तियारी उपभोक्ता समितिको हुनेछ।

(ट) गाउँपालिकाबाट सञ्चालित आयोजनाको विवरण राख्ने, नगदी जिन्सीको लेखा दुरुस्त राख्ने, आन्तरिक लेखापरिक्षण गराउने, नियमित रुपमा भौतिक एवं वित्तीय प्रगती प्रतिफल सम्बन्धीत निकायमा पठाउने जिम्मेवारी प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत तथा लेखा प्रमुखको हुनेछ।

(ठ) जानीजानी वा लापरवाहीका कारणबाट तोकिएको समयमा कार्यक्रम सम्पन्न नगर्ने उपभोक्ता समिति, संस्था, निकाय वा व्यक्ति आदिसँग स्थानीय तहले सम्झौता भंग गरी हर्जना समेत लिई बैकल्पिक व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(ड) गाउँपालिकाबाट सञ्चालित सबै आयोजनाको आयोजनास्थलमै अन्तिम किस्ता भुक्तानी हुनुपर्व उपभोक्ता समितिबाट सार्वजनिक परीक्षण गर्नुपर्नेछ।

(ढ) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जे सुकै कुरा लेखेको भएतापनि एक करोड रुपियाँसम्म लागत अनुमान भएका कार्यक्रम वा आयोजना उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गराउन सकिनेछ। तर उक्त उल्लेखित एक करोड रूपैयाँसम्मको लागत अनुमानमा मुल्य अभिबृद्दि कर, ओभरहेड कन्टिजेन्सि रकम र जनसहभागितको अंश समेतको रकम समावेश हुनेछ।

(ण) आयोजना कार्यान्वयन गर्दा कार्यान्वयन कार्यतालिका निर्माण गरी तोकिए बमोजिमका ढाँचामा सम्झौता गर्नुपर्नेछ।

१३. <u>आयोजना लागत अनुमान सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>

१. गाउँपालिकाले आयोजनाहरुको लागत अनुमान, नक्सा र डिजाईन स्थानीय तहको सम्बद्द प्राविधीक कर्मचारी वा उक्त प्रयोजनका लागि खटिएका ईन्जिनियर, सब-ईन्जिनियर र असिष्टेन्ट सब-ईन्जिनियर वा विषय सम्बद्द प्राविधीकबाट गराउने पर्नेछ।

२. आयोजनाहरुको लागत अनुमान (डिजाईन, ईष्टमेट) तयार गर्दा स्वीकृत दररेटको आधारमा निर्माण सामाग्रीको विवरण समेत खुलाई सर्वसाधारणले बुझ्नेगरी नेपाली भाषामा तयार गर्नुपर्ने छ। तर प्राविधीक दृष्टिकोणले प्राविधिक शब्दावलीहरु नेपाली भाषामा अनुवाद गर्न संभव नभएमा विस्तृत लागत अनुमान अंग्रेजीमा तयार गर्नुपर्नेछ।

३. लागत अनुमान तयार गर्दा श्रममुलक तवरबाट काम हुनसक्ने कार्यलाई सोही बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्नेछ। प्राविधीक दृष्टिकोणबाट श्रममुलक तवरबाट काम हुन नसकी मेशिनरी उपकरणको प्रयोग गर्नु पर्ने भनी सम्बन्धित प्राविधीकबाट कारण सहितको सिफारिस आएमा सोही अनुसार स्वीकृत नर्मस बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्नेछ।

१४. <u>उपभोक्ता समिति सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>

उपभोक्ता समितिको गठन, सञ्चालन, व्यवस्थापन एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा समितिले देहाय बमोजिमका प्रावधानहरु समेत पालना गर्नुपर्नेछः-

(१) उपभोक्ता समितिबाट आयोजना कार्यान्वयन र सञ्चालन गर्दा आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने घर परिवारको पहिचान गरी त्यस्ता घरपरिवारको आम भेलाबाट सम्बन्धित आयोजनास्थलमा नै सात देखि नौ सदस्यीय उपभोक्ता समिति गठन गर्नुपर्नेछ।

(२) रु १०००००।— एक लाख भन्दा माथिको योजना तथा कार्यक्रम उपभोक्ता समितिबाट संचालन गर्दा अनिवार्य रुपमा खाता खोल्नुपर्नेछ ।

(३) गाउंपालिकाका बहालवाला पदाधिकारी, राजनीतिक दलको प्रतिनिधीको रुपमा गाउँपालिका तथा वडाको कुनै पनि पदमा आसिन व्यक्ती, बहालवाला सरकारी कर्मचारी, शिक्षक, निर्माण व्यवसायी, सरकारी पेश्की वा बेरुजु फर्छ्यौट नगरेका व्यक्तिहरु, नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा सजाय पाई उक्त सजाय भुक्तान गरेको तीन वर्ष नपुगेको व्यक्ती, सार्वजनिक सम्पत्ति हिनामिना गरेका व्यक्ती उपभोक्ता समितिको पदाधिकारी तथा सदस्य हुन पाउने छैन।

(४) उपभोक्ता समितिमा कम्तीमा तेत्तीस प्रतिशत महिला हुनुपर्नेछ। समितिको अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षमध्ये कम्तीमा एकजना महिला पदाधिकारी हुनुपर्नेछ। उपभोक्ता समिति गठन गर्दा समावेशी हुनका साथै उपभोक्ता समितिमा आबद्ध व्यक्तीहरु सामान्यतया साक्षर हुनुपर्नेछ।

(५) एउटै समयमा एक व्यक्ती एक भन्दा बढी उपभोक्ता समितिको सदस्य हुन पाउने छैन, साथै एका सगोलका परिवारबाट एकजना भन्दा बढी समितिको सदस्य हुन पाउने छैन।

(६) उपभोक्ता समिति गठन गर्दा सम्बन्धित वडा सचिवको रोहबरमा गर्नुपर्नेछ। उपभोक्ता समिति गठन गरेपछि सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धीत वडा समितिमा तथा गाउंपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ।

(७) प्रचलित ऐन, नियम, प्रक्रिया र मापदण्ड विपरित उपभोक्ता समिति वा अनुगमन समिति गठन गरेको वा सिफारिस गरेको पाईएमा यसरी गठन वा सिफारिस गर्ने वडा सचिवलाई कारवाही गरिनेछ।

(८) उपभोक्ता समितिको गठन सर्वसम्मत तरिकाले गर्नुपर्नेछ। सर्वसम्मत तरिकाले हुन नसकेको अवस्थामा तोकेको विधीअनुसार वडा अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको अन्य निर्वाचित पदाधिकारिले उपभोक्ता समिति गठन गरी सोको जानकारी सम्बन्धित गाउँपालिकालाई गराउनु पर्नेछ।

(९) गाउँ सभाबाट कार्यक्रम वा आयोजना पारित भएपछि उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने कार्यक्रम वा आयोजनाको हकमा बढीमा पन्ध्र दिन भित्र उपभोक्ता समिति गठन गरी सम्झौताका लागि सम्पर्क राख्न सम्बन्धित वडा मार्फत लाभग्राही समुहलाई जानकारी दिनुपर्नेछ। तोकिएको समय भित्र उपभोक्ता समिति गठन भई आउन नसकेमा सम्बन्धित गाउँपालिकाले सहजीकरण गर्नेछ। उपभोक्ता समिति गठन हुन नसकेमा अन्य वैकल्पिक माध्यमबाट आयोजना सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(१०) गाउँपालिकाले आयोजना कार्यक्रम छनौट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट नगद लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनालाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ। नगद लागत सहभागिता जुट्ने गरी आयोजना स्वीकृत भएको अवस्थामा गाउँपालिकाले योजना सम्झौता गरी निर्धारण गरे बमोजिम जनसहभागिता बरोबरको काम गरेको प्राविधिक मुल्यांकन सहितको प्रतिवेदन प्राप्त भए पछि कार्यप्रगतीको आधारमा रकमबाट भुक्तानी गर्नुपर्नेछ। लागत सहभागिताको व्यवस्था नभएको कुनै पनि योजना उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गर्न पाईने छैन। भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्यमा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट लागत सहभागिताको अंश ५% र सडक निर्माण (माटो तथा ग्राभेल) मा १०% अनिवार्य रुपमा रहनुपर्नेछ ।

(११) यस बमोजिम कार्यक्रम स्वीकृत नभई विगत वर्षमा वा यसै आर्थिक वर्षमा पनि सम्झौता हुनुपुर्व कार्य सम्पन्न गरिएको भनी भुक्तानी माग गरिएको कार्यक्रम वा आयोजनाहरुमा र आ.व. को अन्त्यमा काम भैसकेको देखाई पछि काम गर्ने गरी कुनै पनि हालतमा उपभोक्ता समितिलाई रकम भुक्तानी दिन पाईने छैन। उपभोक्ता समितिले स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम गरेको कामको मात्र भुक्तानी दिनुपर्नेछ।

(१२) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई निर्माण कार्य वा सेवाको काम दिंदा स्थानीय तहले सम्बन्धीत कार्यको डिजाईन, लागत अनुमान तयार गर्ने, स्वीकृत गर्ने, प्राविधिक सल्लाह दिने, नापजाँच गर्ने, जाँचपास गर्ने र अन्य आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने, सुपरिवेक्षण, गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने बमोजिमका लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिवृद्दि कर, ओभरहेड कन्टिजेन्सी रकम र जनसहभागिताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनुपर्नेछ।

(१३) तोकिएको काम भन्दा बढी गर्न वा काम नै नगरी वास्तविक काम भन्दा बढी गरेको देखाई अथवा कुनै आईटमको सट्टा अर्को आईटमको कार्य पुरा गरेको देखाई लागत अनुमान भन्दा बढी र कम माग्ने उपभोक्ता समितिलाई उक्त रकम भूक्तानी नदिई कालो सुचीमा राखी कारबाही गर्नुको अतिरिक्त सम्बन्धित प्राविधिकलाई समेत जानकारी गर्नुपर्नेछ।

(१४) उपभोक्ता समितिको काम कर्तव्य र अधिकार लगायत आयोजना लागत, निर्माण सामाग्रीको परिमाण, आयोजनाको गुणस्तर, राख्नुपर्ने खाता, किस्ता निकासा तथा भुक्तानी प्रक्रिया, पारदर्शीता, अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्थाको बारेमा कार्यक्रम वा आयोजना सम्झौता हुनुपुर्व एक वा सो भन्दा बढी उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षलाई सामुहिक रुपमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

(१५) उपभोक्ता समितिको खाता अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्य कुनै दुईको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ। खाता सञ्चालकहरुको तीन पुस्ते विवरण खुलाई आयोजना खाता र गाउँपालिका तथा वडामा अभिलेख राख्नुपर्नेछ। उपभोक्ता समितिको गठन र यसको बैठकका निर्णयहरुको अभिलेख उपभोक्ता समितिको सचिवले राख्नुपर्नेछ।

(१६) उपभोक्ता समिति प्रत्येक किस्तामा खर्च गरेको सूचना सार्वजनिक गर्नुको साथै सम्बन्धीत उपभोक्ता र गाउँपालिकालाई जानकारी गराउनु पर्नेछ। गाउँपालिकाबाट कुनै पनि समयमा उपभोक्ता समिति तथा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकाय वा संघ संस्थाको आर्थिक कारोवारको बारेमा जाँचबुझ वा निरिक्षण गर्न सक्नेछ।

(१७) उपभोक्ता समिति, गैर सरकारी संस्था वा सामुदायिक संस्थाले आफ्नो खाताबाट दुई लाख भन्दा माथिको आर्थिक कारोबार गर्दा वा भुक्तानी दिँदा बैंक मार्फत दिनु पर्नेछ।

(१८) सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट गठन भएका समुह, सामुदायिक संस्था (जस्तै सामुदायिक वन, सामुदायिक स्तरका सहकारी संस्थाहरु, टोल विकास संस्था, आमा समुह, कृषि समुह, सामुदायिक संगठन आदि) कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गर्न ईच्छुक भएमा छुट्टैउपभोक्ता समिति गठन नगरी सञ्चालन गर्न सकिने भएमा त्यस्ता समुह मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(१९) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने आयोजनाहरु श्रममुलक प्रविधीमा आधारित रहि स्थानीय श्रमको उपयोग र परिचालनलाई उच्च प्राथमिकता दिनुपर्नेछ।

(२०) श्रममुलक प्रविधीबाट कार्य गराउने गरी लागत अनुमान स्वीकृत गराई सोहि बमोजिम सम्झौता गरि मेशिनरी उपकरण (लोडर, एक्साभेटर, रोलर, डोजर, ग्रेडर बिटुमिन डिस्ट्रिब्युटर, विटुमिन ब्वाईलर)

को प्रयोग गरिएको पाईएमा त्यस्तो उपभोक्ता समितिसँग भएको सम्झौता रद्द गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरिएको रकमसँग मुल्याकंन गरी बढी भएको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ।

(२१) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले पाएको काम आफैले सम्पन्न गर्नुपर्नेछ र कुनै निर्माण व्यवसायी वा सब-कन्ट्र्याक्टरबाट गराउन सकिने छैन। कुनै कारणवश सो समिति वा समुदाय आफैले समयमा सो काम सम्पन्न गर्न नसक्ने भएमा सो कुराको सूचना स्थानीय तहलाई दिनुपर्नेछ।

(२२) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकाय वा उपभोक्ता समितिले आयोजनाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगती प्रतिवेदन सम्झौतामा तोकिए बमोजिमको समयमा गाउँपालिकामा पठाउनु पर्नेछ।

(२३) गाउँपालिकाले आयोजना सञ्चालन एवं कार्यान्वयनमा संलग्न उपभोक्ता समिति, सामुदायिक संस्था एवं गैर सरकारी संग संस्थाको अभिलेखिकरण गरी लागत व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ।

(२४) उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गर्नु अगाडि गाउँपालिकाको योजना शाखा वा योजना सम्बन्धि काम गर्ने कर्मचारीले प्रचलित कानुन, कार्यविधि, निर्देशिका बमोजिम आवश्यक कागजात सहित उपभोक्ता समिति गठन भए नभएको बारे एकिन गरी आफ्नो स्पष्ट राय साथ सम्झौताका लागि निर्णय गर्ने अधिकारी समक्ष पेश गरी निर्णय भए बमोजिम गर्नुपर्नेछ।

(२५) गाउँपालिका र उपभोक्ता समिति बीचमा हुने सम्झौता पत्रमा आयोजनाको लागत, कार्य प्रारम्भ र सम्पन्न हुने अवधी, उपभोक्ता समितिले गर्ने योगदानको प्रकार र रकम, सम्बन्धित उपभोक्ताद्वारा सञ्चालन र मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने विषय आदि उल्लेख गर्नुपर्ने।

(२६) उपभोक्ता समितिलाई गाउँपालिकाले लागत अनुमान तयार गर्ने, प्राविधिक सल्लाह दिने, जाँचपास लगायत अन्य प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(२७) उपभोक्ता समितिले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा उपभोक्ता समुहको निर्णयको आधारमा गर्ने, आयोजनाको निर्माण कार्य सम्बन्धित गाउँपालिकाको तर्फबाट तोकिएको प्राविधिकले तयार गरेका लागत अनुमान तथा प्राविधिक सल्लाहको अधिनमा रहि गर्न र आयोजना कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय स्रोत, साधन र श्रम शक्तिको अधिकतम परिचालन गर्ने गरी गर्नुपर्छ।

(२८) उपभोक्ता समितिले मासिक रुपमा बैठक बस्नुपर्ने, बैठकबाट भएको निर्णय गाउँपालिकालाई जानकारी गराउने, आयोजना सञ्चालन, संरक्षण र मर्मत सम्भार गर्ने, आफुले जिम्मा लिएको काम निर्धारित समयमा सम्पन्न गर्न नसकेमा उपभोक्ता समुहको निर्णय सहित म्याद थप माग गर्ने, कार्यक्रम कार्यान्वयन सँग सम्बन्धित सम्पुर्ण खर्चको बिल भर्पाई सुरक्षित राख्ने, सम्बन्धित कामको प्रगती विवरण गाउँपालिकामा उपलब्ध गराउने, कामको फरफारक गराउनु अघि समीक्षाको लागि उपभोक्ता समुहको बैठक बोलाई बैठकमा राखी छलफल गराउने, यस्तो बैठकको उपस्थिती र निर्णयको प्रतिलिपी गाउँपालिकामा प्रस्तुत गर्ने आदि कार्य सम्पादन गर्नुपर्नेछ।

(२९) उपभोक्ता समितिले गरेको कामको लागत मुल्य, कार्य, कार्यस्थल, लागेको रकम, उपभोक्ता समितिको पदाधिकारीको नाम, कार्य शुरु तथा सम्पन्न मिति समेत खुल्ने गरी सम्बन्धित कार्यस्थलमा सार्वजनिक परिक्षण गरेको प्रतिवेदन सम्बन्धित गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्दछ।

(३०) उपभोक्ता समिति मार्फत गरिएको निर्णय वा सञ्चालन गरेको कार्यक्रमको जानकारी स्थानीय जनताले माग गरेमा उपभोक्ता समितिले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। यसरी माग गरेको विवरण उपलब्ध

नगराएको भनी सम्बन्धित उपभोक्ताले समिति भंग गर्न माग गरेमा वडा स्तरीय आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको हकमा वडा समितिले र गाउँपालिका स्तरीय आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको हकमा गाउँ कार्यपालिकाले सो विषयमा सत्य तथ्य बुझी उपभोक्ता समितिको पुनःगठन गर्न, समिति भंग गर्न वा अन्य माध्यमबाट कार्य सम्पन्न गर्न सक्नेछ। वडा समितिबाट समेत समस्याको समाधान नभएको अवस्थामा गाउँ कार्यपालिकाबाट समाधान गरिनेछ।

(३१) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन हुने वा निर्माण हुने विकास निर्माण कार्यको स्थलगत अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिकाको पनि हुनेछ।

(३२) उपभोक्ता समितिलाई कुनै प्रकारको पेश्की दिइने छैन। विशेष अवस्था र निर्णय उपभोक्ता समितिलाई पेश्की दिइएको अवस्थामा उपभोक्ता समितिले कामको लागि लिएको पेश्की फर्छ्यौट गर्दा प्रथम किस्ताको प्राविधिक मुल्याङ्कन, सम्झौता अनुसारको नाप जाँच र मुल्य खुलेको रनिङ विल, उपभोक्ता समितिलेको बैठकको प्रतिलिपी समेत राखी गाउँपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ। यस विवरणको आधारमा अघिल्लो किस्ताको पेश्की फर्छ्यौट गरी थप कामको मात्र अर्को किस्ता कायम गरी सोहि वरावरको रकम उपलब्ध गराईनेछ। उपभोक्ता समिति स्वयंले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना सार्वजनिक स्थानमा टाँस गर्नुपर्नेछ।

(३३) उपभोक्ता समितिले कार्य सम्पन्न गरेपछि प्राविधिक जाँचपास र कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त गरी वडा समितिको प्रतिनिधीको रोहवरमा सार्वजनिक परिक्षण गराउनु पर्नेछ। फरफारकका लागि उक्त सार्वजनिक परिक्षणको प्रतिवेदन समेत पेश गर्नु पर्नेछ। अन्तिम भुक्तानी दिँदा उक्त योजनाको कार्यान्वयन हुनुपर्ने र निर्माण अघि, निर्माणाधीन अवस्थाको र निर्माण पछीको एकै स्थानबाट खिचेको फोटो र सो अनुसार निर्माण सम्पन्न भइसकेको हो भनी उपभोक्ता समितिको निर्णय सहितको भुक्तानीका लागि माग निवेदन समावेश गर्नु पर्नेछ। साथै ५०००००।— पाँच लाख सम्मको योजनामा वडा समिति वा वडाध्यक्षको सिफारिस र ५ लाख भन्दा माथिको योजना वडा समितिको सिफारिस सम्बन्धित फाईलमा समावेश गर्नु पर्नेछ।रनिङ विलको भुक्तानी गर्दा वडाध्यक्ष वा वडा समितिको सिफारिसका आधारमा गरिनेछ।

(३४) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन भएका आयोजनाहरुको कार्यसम्पन्न भएपछि गाउँपालिकाले सोको रेखदेख मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारी समेत तोकी उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्दछ। यसरी आयोजनाको हस्तान्तरण भएमा गाउँपालिकाको सहमती लिई उपभोक्ता समितिले सेवा शुल्क लिन र सोको नियमित मर्मत सम्भार गाउँपालिकाको सहमति लिई उपभोक्ता समितिले सेवा शुल्क लिन र सोको नियमित मर्मत सम्भार र सञ्चालनको व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(३५) गाउँपालिका आफैले सञ्चालन गरेको वा उपभोक्ता समिति, गैर सरकारी संस्था लगायत अन्य सामाजिक संघ संस्था मार्फत सञ्चालन गरिने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, अभिमुखिकरण कार्यक्रम, कार्यशालाजस्ता कार्यक्रमको भुक्तानी गर्दा उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विषयमा भएको निर्णय, कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान र कार्यक्रम अवधी, कार्यक्रमको उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धी, कार्यक्रमको सहभागीको उपस्थिती, कार्यक्रमको कार्यतालिका, कार्यक्रममा प्रस्तुत भएको कार्यपत्रको प्रतिलिपी, कार्यक्रम सञ्चालन गर्दाको अवस्थामा तस्वीरहरु सहित आवश्यक विल भर्पाई र कागजात संलग्न गरी कार्यान्वयन प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ।

(३६) उपभोक्ता समितिले आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दा तोकिए बमोजिमका गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, अन्य कर्मचारी, उपभोक्ता समिति र अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको हुनेछ।

(३७) योजनाको कार्यान्वयन गर्दा उपभोक्ता समितिको गठन गर्न नसक्ने अवस्थामा कोटेशन तथा ठेक्का पट्टामार्फत् गरिनेछ ।

(३८) अनुकरणीय कार्य गर्ने उपभोक्ता समिति, प्राविधिक कर्मचारी र सम्बन्धित कर्मचारीलाई गाँउ सभाको निर्णय बमोजिम वार्षिक रुपमा पुरस्कार प्रदान गर्न सकिनेछ।

(३९) अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ।

(क) उपभोक्ता समिति वा ठेक्का पट्टा जुनसुकै प्रक्रियाबाट कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन वा कार्यान्वयनमा अनुगमन एवं सहजीकरण गर्ने काम वडा समितिले गर्नेछ।

(ख) आयोजना सञ्चालनको क्रममा बाधाअवरोध आईपरेमा आवश्यक सहजीकरण गर्ने, सम्पन्न कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परिक्षण गर्ने तथा गाउँपालिकासँग गरेको सम्झौता र प्रचलित कानुन बमोजिम कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालन भएको नपाईएमा सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई र गाउँपालिकालाई सोको जानकारी गराउनु कार्यक्रम वा आयोजना अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको कर्तव्य हुनेछ।

१५. ठेक्का पट्टा सम्बन्धी व्यवस्थाः

उपभोक्ता समितिबाट कार्य सम्पन्न हुन नसक्ने जटिल र प्राविधिक रुपमा कठिन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सम्बन्धमा उपभोक्ताहरुबाट गाउँपालिकाबाटै कार्यान्वयन गर्ने सिफारिस भई आएमा त्यस्ता प्रकृतिका आयोजना गाउँपालिकाबाट ठेक्का प्रक्रियाबाट काम गराउन सक्नेछ।

१६. आयोजना जाँचपास र फरफारक सम्बन्धी व्यवस्थाः

(१) गाउँपालिकाले आयोजना सम्पन्न भएको जानकारी प्राप्त भएपछी भौतिक पुर्वाधार आयोजनाका हकमा सम्बन्धित प्राविधिकले पेश गरेको अन्तिम मुल्याङकन, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन र सार्वजनिक परिक्षणको प्रतिवेदन तथा अन्य क्रियाकलापको हकमा सार्वजनिक परिक्षणको प्रतिवेदनका आधारमा तीस दिनभित्र आयोजनाको जाँचपास गर्नुपर्नेछ।

(२) गाउँपालिकाले संघ संस्थाबाट सञ्चालित आयोजनाको सम्बन्धित निकायबाट कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि आवश्यक जाँचबुझ गरी तीस दिनभित्र आयोजनाको जाँचपास गर्नुपर्नेछ।

(३) गाउँपालिकाले आयोजना जाँचपास भएपछि फरफारक गरिदिनुपर्नेछ। फरफारक भएका आयोजनाहरुको गाउँसभाबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ।

परिच्छेद-४

थपघट वा हेरफेर

१७. थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेः

यस कार्यविधिकार्यान्वयनका क्रममा कुनै बाधा अवरोध वा अस्पष्टता आएमा त्यस्तो बाधा अवरोध फुकाउने प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार व्याख्या गर्न सक्नेछ।